

سخن سردبیر

بسم الله الرحمن الرحيم.

در دوران معاصر، کوششهای گسترده‌ای از جانب محققان به منظور شناخت و فهم هر چه بهتر **قرآن** کریم دنبال می‌شود؛ چنان که می‌توان گفت نه تنها به نسبت گذشته این تلاشها کاهش نیافته، که حتی در قیاس با یک چند سده پیش‌تر، از جهات مختلف رو به فزونی گذاشته، و یادآور دوران طلایی عظمت تمدن اسلامی گردیده است؛ عصری که گستردگی جولانهای فکری عالمان مسلمان، سبب پیدایی مکاتب و آرای متنوع شده بود.

این گسترش توجهات به **قرآن** کریم در دوران معاصر، به گسترش بحثهای نظری در باره غرائب و وجوه اعجاز **قرآن** هم انجامیده است؛ چنان که دیدگاههای متنوعی مثل نظریه اعجاز عددی، اعجاز علمی، اعجاز ساختاری، و امثال آنها، همه برای نخستین بار در این دوران ارائه گردیده، و یک بار دیگر سخن امیرالمؤمنین علی (ع) را به یاد همگان آورده است که عجائب **قرآن**، هرگز تمامی نخواهد پذیرفت.

باینحال، پایه‌پای کوشش برای کشف وجوه و ابعاد ناشناخته و نکاویده اعجاز **قرآن** کریم، تلاش برای بازشناسی میراث گذشتگان و درک بهتر و دقیق‌تر آنها در قیاس با معارف و مفاهیم عصر جدید هم ضروری است. نباید گمان برد نظریه‌های علمی گذشتگان راههایی طی شده هستند و نباید پنداشت هر آنچه گوهر در عمق کلام ایشان بوده، تا کنون استخراج گردیده است. بی‌تردید بازخوانی و بازشناسی این آراء نه فقط برای حصول درکی بهتر از هویت تاریخی ما، که خاصه برای بنا نهادن علمی نوین بر پایه‌های سنت اسلامی مستحکم پیشینمان، و دستیابی به علوم انسانی بومی و ریشه‌دار در فرهنگ اسلامی ضرورت است؛ ضرورتی که تأکید فراوان بر آن در کلام مقام معظم رهبری بر هیچ کس پوشیده نیست.

باری، از جمله عالمان بزرگ اسلامی که نظریه نظم او در باب اعجاز **قرآن** همواره از مهم‌ترین رهیافتها به مسئله تلقی شده، عبدالقاهر جرجانی است؛ شخصیتی که تلاش وی برای پرده

برداشتن از وجوه اعجاز **قرآن** کریم، فراتر از ارائه نظریه‌ای بلاغی، از یک سو به تبیین‌هایی فلسفی از خاستگاه زیبایی و هنر کشیده، و از دیگر سو، به توسعه مباحث فلسفه زبان در فرهنگ اسلامی انجامیده است. آرای وی در این زمینه‌ها با نظریه‌های بازنموده در دوران مدرن قابل قیاس، و چه بسا از جهاتی حتی دقیق‌تر است.

همایش بزرگداشت عبدالقاهر جرجانی که در نهم اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ش به همت معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزادشهر و دیگر نهادهای همکار برگزار گردید، فرصتی برای بازاندیشی در باره آرای این زبانشناس و ادیب کهن را در اختیار بلاغت پژوهان و کارشناسان علوم **قرآن** قرار داد. از آنجا که رسالت **صحیفه مبین**، توسعه روشهای پژوهش در مطالعات تاریخی و زبان‌شناختی **قرآن** و عترت و فرهنگ اسلامی است، و از آنجا که حمایت از نظریه پردازیهای علمی در فضای دانشگاه آزاد اسلامی از اهم اهداف و آرمانهای مجله به شمار می‌رود، و در پی توافق پژوهشکده **قرآن** و عترت با معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزادشهر، این شماره مجله به نشر شماری از مقالات برگزیده همایش ملی عبدالقاهر جرجانی اختصاص یافت.

مقالات پیش رو، بخشی از آثار پژوهشی بازنموده در این همایش است که محوریت بحثشان از نظریه بلاغی عبدالقاهر جرجانی، و به طبع، پیوند مستقیم آنها با مسئله اعجاز **قرآن** کریم، نشرشان را در **صحیفه مبین** موجه نموده است. امید است کاربست این شیوه در مجله، سرآغاز راهی جدید برای حمایت از آثار پژوهشی صاحب نظران در حیطه علوم **قرآن** و حدیث باشد؛ راهی که به تضارب آراء و گسترش بحثهای نظری در باره میراث ارزشمند اسلامی ختم شود.

دکتر سید بابک فرزانه